

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 18 december 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Gemensam organisation av marknaden — Bananer —
Importordning — Tillämpliga tullsatser”

I mål C-306/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgien) genom beslut av den 17 maj 2013, som inkom till domstolen den 4 juni 2013, i målet

LVP NV

mot

Belgische Staat,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz samt domarna C. Vajda, A. Rosas (referent),
E. Juhász och D. Šváby,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- LVP NV, genom R. Verbeke, P. Vlaemminck och B. Van Vooren, advocaten,
- Belgiens regering, genom M. Jacobs och J.-C. Halleux, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom I. Chalkias och A. Vasilopoulou, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska unionens råd, genom S. Boelaert och E. Karlsson, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom G. Wils och I. Zervas, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser giltigheten av rådets förordning (EG) nr 1964/2005 av den 29 november 2005 om tullsatser för bananer (EUT L 316, s. 1), med hänsyn till artikel I, artikel XIII.1, artikel XIII.2 d, artikel XXVIII och/eller varje annan tillämplig artikel i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 (EGT L 336, s. 11; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 13) (nedan kallat GATT 1994) i bilaga 1A till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO) som undertecknades den 15 april 1994 i Marrakech och som godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan LVP NV (nedan kallat LVP) och Belgische Staat (belgiska staten). Målet rör en begäran om återbetalning av tullar som LVP betalat för import av bananer från Costa Rica och Ecuador.

Tillämpliga bestämmelser

WTO-avtalen

- 3 Europeiska unionens råd godkände genom beslut 94/800 avtalet om upprättande av WTO, samt avtalen i bilagorna 1, 2 och 3 till det avtalet (nedan kallade WTO-avtalen), bland vilka GATT 1994 ingår.
- 4 I artikel II.2 i avtalet om upprättande av WTO föreskrivs följande:

”De avtal och därmed sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilagorna 1, 2 och 3 ... utgör integrerade delar av detta avtal och är bindande för alla medlemmar.”
- 5 Enligt artikel IV.1 i avtalet om upprättande av WTO ska en ministerkonferens upprättas, bestående av representanter för alla WTO-medlemmar. Artikel IX.3 och IX.4 i avtalet reglerar villkoren för när ministerkonferensen i exceptionella fall kan medge undantag från en skyldighet som åvilar en medlem enligt avtalet om upprättande av WTO eller något av WTO-avtalen.
- 6 Artikel I.1 GATT 1994 har följande lydelse:

”I fråga om tullar och avgifter av varje slag, som utgår på eller i samband med import eller export ... skall varje fördel, förmån, frihet eller rättighet, som av någon avtalsslutande part medges för någon vara, härrörande från eller destinerad till något annat land, omedelbart och ovillkorligt medges för vara av samma slag, härrörande från eller destinerad till alla andra avtalsslutande parter områden.”
- 7 I artikel II GATT 1994, som har rubriken ”Listor över medgivanden”, föreskrivs följande:

”1.

- a) Varje avtalsslutande part skall bevilja de andra avtalsslutande parternas handel en behandling, som icke är mindre gynnsam än som föreskrives i vederbörlig del av vederbörlig vid detta avtal fogad lista.

...

7. De vid detta avtal fogade listorna skall utgöra en integrerande del av del I av detta avtal.”

- 8 I artikel XIII GATT 1994, angående icke-diskriminerande tillämpning av kvantitativa restriktioner, föreskrivs följande:

”1. Förbud eller restriktioner skall icke av avtalsslutande part tillämpas på import av någon vara som härrör från annan avtalsslutande parts område ... med mindre importen av samma varuslag från alla tredje länder ... på liknande sätt förbjudes eller begränsas.

2. Vid tillämpning av importrestriktioner på en vara skall avtalsslutande parter eftersträva en fördelning av handeln med denna vara, vilken så nära som möjligt motsvarar de andelar, som de olika avtalsslutande parterna kunde väntas uppnå i frånvaro av sådana restriktioner, och skall för detta ändamål iakttaga följande bestämmelser:

...

- d) i fall då en kontingent fördelas mellan leverantörländer, kan den avtalsslutande part som tillämpar restriktionerna söka nå överenskommelse beträffande fördelningen av andelarna av kontingenten med alla andra avtalsslutande parter som har ett väsentligt intresse av att leverera varan i fråga. I fall då denna metod icke rimligen kan tillämpas, skall den avtalsslutande parten i fråga tilldela de avtalsslutande parter, som har ett väsentligt intresse av att leverera varan, andelar av sammanlagda kvantiteten eller värdet av importen av varan grundade på de proportioner, i vilka varan levererats av dessa avtalsslutande parter under en tidigare representativ period, varvid vederbörlig hänsyn togs till alla särskilda omständigheter som kan ha påverkat eller kan påverka handeln med varan i fråga. ...”

- 9 Artikel XXVIII GATT 1994, som har rubriken ”Ändring i listor”, innehåller detaljerade regler för ändring i listor över medgivanden, genom att föreskriva ett omfattande förhandlingsförfarande mellan de avtalsslutande parterna.

- 10 I artikel XXVIII.1, XXVIII.3 och XXVIII.5 GATT 1994 föreskrivs således följande:

”1. Den första dagen av varje treårsperiod, varvid den första perioden inleds den 1 januari 1958, ... kan en avtalsslutande part (här nedan i denna artikel betecknad ’ansökande avtalsslutande part’) ändra eller frånträda ett medgivande enligt vederbörlig till detta avtal fogad lista genom förhandling och överenskommelse med varje avtalsslutande part, med vilken ursprungligen förhandlades om sådant medgivande, och med varje annan avtalsslutande part, som av de avtalsslutande parterna bedömes ha ställning såsom huvudleverantör (vilka båda sistnämnda grupper avtalsslutande parter jämte den ansökande avtalsslutande parten här nedan i denna artikel betecknas ’i första hand berörda avtalsslutande parter’), samt efter samråd med varje annan avtalsslutande part, som av de avtalsslutande parterna bedömes ha ett väsentligt intresse i sådant medgivande.

...

3.

- a) Om överenskommelse icke kan nås mellan de i första hand berörda avtalsslutande parterna före den 1 januari 1958 eller före utgången av en period som avses i moment 1 i denna artikel, skall den avtalsslutande part som ämnar ändra eller frånträda medgivandet icke desto mindre vara oförhindrad att göra detta. Om sådan åtgärd vidtages, skall varje avtalsslutande part med vilken ursprungligen förhandlades om sådant medgivande, varje avtalsslutande part som enligt moment 1 bedömts ha ställning såsom huvudleverantör och varje avtalsslutande part som enligt moment 1 bedömts ha ett väsentligt intresse vara oförhindrade att senast sex månader efter det att åtgärden vidtagits frånträda – efter utgången av trettio dagar från den dag då de avtalsslutande parterna mottagit skriftlig underrättelse om frånträdan – väsentligen likvärdiga medgivanden om vilka ursprungligen förhandlats med den ansökande avtalsslutande parten.
- b) Om överenskommelse nås mellan de i första hand berörda avtalsslutande parterna, men annan avtalsslutande part som enligt moment 1 i denna artikel bedömts ha ett väsentligt intresse icke är tillfredsställd, skall sådan avtalsslutande part vara oförhindrad att senast sex månader efter det att åtgärd enligt sådan överenskommelse vidtagits frånträda – efter utgången av trettio dagar från den dag då de avtalsslutande parterna mottagit skriftlig underrättelse om frånträdan – väsentligen likvärdiga medgivanden om vilka ursprungligen förhandlats med den ansökande avtalsslutande parten.

...

5. Före den 1 januari 1958 och före utgången av varje period som avses i moment 1 kan avtalsslutande part besluta att genom underrättelse till de avtalsslutande parterna förbehålla sig rätten att under den påföljande perioden ändra vederbörlig lista i överensstämmelse med procedurreglerna i momenten 1 till 3. Om en avtalsslutande part så beslutar, skall andra avtalsslutande parter vara berättigade att under samma period och i överensstämmelse med samma procedurregler ändra eller frånträda medgivanden om vilka ursprungligen förhandlades med den avtalsslutande parten i fråga.”

Samförståndsavtal om bananer som ingåtts mellan Europeiska unionen och Republiken Ecuador respektive Amerikas förenta stater

- 11 Den 11 april och den 30 april 2001 ingick unionen samförståndsavtal med Amerikas förenta stater respektive Republiken Ecuador, i vilka angavs med vilka medel de tvister som dessa stater hänskjutit till WTO rörande tullbehandlingen av bananer som importeras till unionen (nedan kallade samförståndsavtalen om bananer), skulle lösas. Enligt samförståndsavtalen skulle unionen senast den 1 januari 2006 inrätta en ordning för import av bananer som uteslutande är grundad på tullar.
- 12 Det föreskrevs i det samförståndsavtal om bananer som ingåtts med Republiken Ecuador att förhandlingarna enligt artikel XXVIII GATT 1994, i vilka den staten erkändes som huvudleverantör, för det ändamålet skulle inledas i god tid.

Dohaundantaget

- 13 Den 14 november 2001 medgavs unionen ett undantag från artikel I GATT 1994 (nedan kallat Dohaundantaget) av WTO:s ministerkonferens, som hölls i Doha, i den mån det var nödvändigt för att göra det möjligt för unionen att bevilja produkter med ursprung i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS) (nedan kallad AVS-länderna) den förmånsbehandling som krävs i partnerskapsavtalet mellan AVS-länderna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 (EGT L 317, s. 3), och godkänt på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2003/159/EG av den 19 december 2002 (EUT L 65, 2003, s. 27) (nedan kallat AVS-EG-partnerskapsavtalet), utan att unionen var skyldig att bevilja samma förmånsbehandling till liknande produkter från övriga WTO-medlemmar.

- 14 Den bilaga till beslutet från ministerkonferensen som medgav Dohaundantaget föreskriver emellertid särskilda skiljeförfaranden, inom ramen för förhandlingar enligt artikel XXVIII GATT 1994, mellan unionen och de länder, vilkas bananer omfattas av tullsatsen för mest gynnad nation (nedan kallade MGN-länderna), i syfte att fastställa huruvida den av unionen planerade nya fastställelsen av tullsatsen på bananer åtminstone får till följd att tillträdet till marknaden för bananleverantörer från MGN-länderna förblir totalt.
- 15 Det föreskrevs i den bilagan att förhandlingarna enligt artikel XXVIII GATT 1994 och skiljeförfarandena skulle hållas före ikraftträdandet den 1 januari 2006 av unionens nya, uteslutande på tullar grundade importordning.

Genèveavtalet

- 16 Den 15 december 2009 paraferade unionen och vissa MGN-länder i Latinamerika Genèveavtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nicaragua, Panama, Peru och Venezuela (nedan kallat Genèveavtalet), som undertecknades den 31 maj 2010 och godkändes genom rådets beslut 2011/194/EU av den 7 mars 2011 (EUT L 88, s. 66).
- 17 I punkt 3 a i Genèveavtalet föreskrivs de tullsatser som unionen högst får tillämpa på bananer från och med den 15 december 2009, vilka successivt ska minska, fram till och med den 1 januari 2017, från 148 euro per ton till 114 euro per ton.
- 18 Det framgår av punkt 5 i Genèveavtalet att de pågående tvisterna inom ramen för WTO och alla de klagomål som gjorts av de MGN-länder som är parter till avtalet, i enlighet med förfarandena i artiklarna XXIV och XXVIII i GATT 1994 med avseende på unionens handelsordning för bananer ska anses vara lösta. Det föreskrivs dessutom i den punkten att parterna till Genèveavtalet gemensamt ska meddela WTO:s tvistlösningsorgan (DSB) att de har enats om en lösning av dessa tvister.

Unionsrätt

- 19 Genom avdelning IV i rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129) har de tidigare olika nationella ordningarna på bananområdet ersatts med en gemensam ordning för handel med tredje land.
- 20 I artikel 15 i förordning nr 404/93, såvitt avser avdelning IV i förordningen, definierades fyra kategorier av bananer, nämligen traditionella bananer från AVS-länder, icke traditionella bananer från AVS-länder, bananer från tredje land som inte är AVS-länder och gemenskapsbananer.
- 21 I artikel 18 i förordning nr 404/93 föreskrevs det att det varje år skulle öppnas en tullkvot på 2 miljoner ton (nettovikt) för import av bananer från tredje land som inte är AVS-länder och av icke traditionella bananer från AVS-länderna. Import av de två kategorierna av bananer skulle dock beläggas med olika tullsatser.
- 22 Förordning nr 404/93 har därefter ändrats flera gånger.
- 23 Artiklarna 15–20 i förordning nr 404/93 har ändrats, bland annat vad gäller tullkvoten och storleken på den tullsats som fastställts i artikel 18 i den förordningen, genom rådets förordning (EG) nr 3290/94 av den 22 december 1994 (EGT L 349, s. 105; svensk specialutgåva, område 3, volym 66, s. 52), rådets förordning (EG) nr 216/2001 av den 29 januari 2001 (EGT L 31, s. 2), och rådets förordning (EG) nr 2587/2001 av den 19 december 2001 (EGT L 345, s. 13).

24 I artikel 16.1 i förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 2587/2001, föreskrivs således följande:

”Denna artikel och artiklarna 17–20 skall tillämpas på import av färska produkter med KN-nummer 0803 00 19 fram till dess att en gemensam tullsats för dessa produkter, vilken upprättats enligt förfarandet i artikel XXVIII [GATT 1994], träder i kraft senast den 1 januari 2006.”

25 I artikel 18 i förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 2587/2001, föreskrivs följande:

”1. Från och med den 1 januari varje år skall följande tullkvoter öppnas:

- a) En tullkvot på 2 200 000 ton nettovikt, kallad kvot 'A'.
- b) En tilläggstullkvot på 453 000 ton nettovikt, kallad 'kvot B'.
- c) En autonom tullkvot på 750 000 ton nettovikt, kallad 'kvot C'.

Kvoterna A och B skall öppnas för import av produkter med ursprung i alla tredje länder.

Kvot C skall öppnas för import av produkter med ursprung i AVS-länder.

...

2. Import inom ramen för kvoterna A och B av bananer från tredje länder som inte är AVS-länder skall beläggas med en tull på 75 euro per ton. Import av produkter med ursprung i AVS-länder skall omfattas av nolltull.

3. Import inom ramen för kvot C skall omfattas av nolltull.

...”

26 I skälen 1–7 i förordning nr 1964/2005 anges följande:

”(1) Genom [förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 2587/2001] föreskrivs det att en tullsats för import av bananer skall införas senast den 1 januari 2006.

(2) Den 12 juli 2004 bemyndigade rådet kommissionen att inleda förhandlingar enligt artikel XXVIII i GATT 1994 för att ändra vissa medgivanden för bananer. I enlighet med detta underrättade Europeiska gemenskapen den 15 juli 2004 WTO om sin avsikt att ändra medgivanden för KN-nummer 0803 00 19 (bananer) i EG:s bindningslista CXL. Kommissionen har fört förhandlingar i samråd med den kommitté som inrättades genom artikel 133 i fördraget, med den ständiga jordbrukskommittén samt i enlighet med de förhandlingsdirektiv som utfärdats av rådet.

(3) Kommissionen har inte lyckats framförhandla ett godtagbart avtal med Ecuador och Panama, som har huvudleverantörsintressen, eller med Colombia och Costa Rica, som har betydande leverantörsintressen, i fråga om produkter med KN-nummer 0803 00 19 (bananer). I enlighet med bilagan till beslutet från WTO:s ministerkonferens den 14 november 2001 om AVS–EG-partnerskapsavtalet har kommissionen också samrått med andra WTO-medlemmar. Samråden ledde inte fram till en godtagbar överenskommelse.

(4) Den 31 januari 2005 underrättade gemenskapen WTO om att den ämnar ersätta sitt medgivande för KN-nummer 0803 00 19 (bananer) med en bunden tullsats på 230 euro/ton.

- (5) Det förlikningsförfarande som anges i bilagan till det beslutet inleddes den 30 mars 2005. I den skiljedom som utfärdades den 1 augusti 2005 drogs slutsatsen att den tullsats på 230 euro/ton för mest gynnad nation som gemenskapen hade föreslagit inte var förenlig med ovannämnda bilaga, eftersom det inte skulle leda till att de mest gynnade nationerna åtminstone bevarade en total marknadsåtkomst. Kommissionen ändrade gemenskapens förslag mot bakgrund av slutsatserna i skiljedomen. I en andra skiljedom som utfärdades den 27 oktober 2005 drogs slutsatsen att det ändrade förslaget till tullsats på 187 euro/ton för mest gynnad nation inte lyckas rätta till detta förhållande. Kommissionen har därför ändrat sitt förslag ytterligare för att rätta till förhållandet.
- (6) En tullkvot öppnas för bananer från AVS-länderna i enlighet med gemenskapens åtaganden i AVS-EG-partnerskapsavtalet.
- (7) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning samt övergångsåtgärder avseende i synnerhet förvaltningen av tullkvoten för bananer med ursprung i AVS-länderna bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter [EGT L 184, s. 23].”

27 I artikel 1 i denna förordning föreskrivs följande:

”1. Från och med den 1 januari 2006 skall tullkvoten för bananer (KN-nummer 0803 00 19) vara 176 euro/ton.

2. Från och med den 1 januari varje år, med början den 1 januari 2006, skall en autonom tullkvot på 775 000 ton nettovikt med nolltullsats öppnas för import av bananer (KN-nummer 0803 00 19) med ursprung i AVS-länder.”

28 Till följd av att Genèveavtalet undertecknades den 31 maj 2010 upphävdes förordning nr 1964/2005 genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 306/2011 av den 9 mars 2011 (EUT L 88, s. 44).

29 Det framgår av skäl 3 i förordning nr 306/2011 att enligt Genèveavtalet kommer unionen att gradvis sänka tullsatsen för bananer från 176 euro per ton till 114 euro per ton. Genom den första sänkningen, vilken gäller med retroaktiv verkan från och med den 15 december 2009, det vill säga den dag då avtalet paraferades, minskades tullsatsen till 148 euro per ton.

Målet vid den nationella domstolen och giltighetsfrågan

30 LVP är ett företag, etablerat i Belgien, som importerar bananer.

31 Målet vid den nationella domstolen rör LVP:s ansökan om återbetalning av för höga tullar på 176 euro per ton med anledning av företagets import av bananer från Costa Rica och Ecuador under perioden 1 januari 2006–15 december 2009, och huvudsakligen under andra till och med fjärde kvartalet 2006 (nedan kallad den omtvistade perioden).

32 Ansökan som lämnades in till tull- och punktskattemyndighetens regionkontor i Gent den 6 januari 2009, avslogs den 20 maj 2009.

33 Begäran om omprövning av avslagsbeslutet av den 20 maj 2009 som LVP inkom med den 27 juli 2009 till tull- och punktskattemyndigheten avslogs den 7 november 2012 på grund av att tullen, vid tidpunkten för betalningen, lagligen var förfallen till betalning enligt unionsrätten.

34 I ett överklagande som inkom till den hänskjutande domstolens kansli den 7 februari 2013, överklagade LVP tull- och punktskattemyndighetens beslut.

- 35 LVP har, med hänsyn till unionens skyldigheter i enlighet med WTO-rätten, bestritt giltigheten av tullsatsen på 176 euro per ton – vilken är tillämplig på bananer från andra länder än AVS-länderna från och med den 1 januari 2006 – som faststälts i förordning nr 1964/2005. Den ordning som föreskrivs i den förordningen kan enligt LVP endast tillämpas från och med datumet för Genèveavtalet, det vill säga den 15 december 2009. Detta innebär att under den omtvistade perioden borde den tullsats på 75 euro per ton, som faststälts genom förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 2587/2001, alltså ha tillämpats på import inom de enligt förordningen inrättade kvoterna A och B av bananer från tredje land som inte är AVS-länder.
- 36 Den hänskjutande domstolen har genom att särskilt hänvisa till artikel 16.1 i förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 2587/2001, understrykt att förhandlingarna inom ramen för artikel XXVIII GATT 1994 ännu inte hade slutförts under den omtvistade perioden. Detta innebär enligt den domstolen att den tullsats på 75 euro per ton som enligt förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt förordning nr 2587/2001, var tillämplig på kvot A avseende import av 2,2 miljoner ton bananer från tredje land alltså gällde under den perioden och att den inte kunde ha ersatts av den tullsats som föreskrivs i förordning nr 1964/2005. Unionen, å ena sidan, och i synnerhet Republiken Costa Rica och Republiken Ecuador, å andra sidan, träffade inte ett avtal förrän den 15 december 2009. Det är således från och med det datumet som tullsatsen på 75 euro per ton upphörde att vara tillämplig.
- 37 Den hänskjutande domstolen har påpekat att Republiken Ecuador hade inlett ett förfarande vid behöriga WTO-organ mot införandet av en tullsats på 176 euro per ton. WTO:s överprövningsorgan ansåg i sin rapport i ärendet att kvoten på 2,2 miljoner ton med en tull på 75 euro per ton var gällande fram till att förhandlingarna enligt artikel XXVIII GATT 1994 hade avslutats, vilket skedde den 15 december 2009.
- 38 Även om WTO-rätten, i enlighet med domstolens praxis inte har direkt effekt (se dom Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121), har den hänskjutande domstolen understrykt att det ändå är möjligt för domstolen att pröva om unionslagstiftningen är förenlig med WTO-avtalen om den lagstiftningen har antagits specifikt för att genomföra WTO-rätten eller om den uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i WTO-avtalen (se dom Nakajima/rådet, C-69/89, EU:C:1991:186, punkt 31, dom FIAMM och FIAMM Technologies/rådet och kommissionen, T-69/00, EU:T:2005:449, punkt 114, och dom Fedon & Figli m.fl./rådet och kommissionen, T-135/01, EU:T:2005:454, punkt 107).
- 39 Den hänskjutande domstolen har bland annat påpekat att skälen i förordningarna som reglerar import på bananområdet hänvisar till WTO och förhandlingarna enligt artikel XXVIII GATT 1994. Det kan därför inte uteslutas att domstolen är behörig att bedöma huruvida förordning nr 1964/2005 är lagenlig med hänsyn till WTO-bestämmelserna.
- 40 Mot denna bakgrund beslutade Rechtbank van eerste aanleg te Brussel att vilandeförklara målet och ställa följande giltighetsfråga till domstolen:

”Strider rådets förordning [nr 1964/2005], såsom denna tillämpades av ... unionen under perioden 1 januari 2006–15 december 2009, mot artikel I, artikel XIII.1, artikel XIII.2 d, artikel XXVIII, och/eller varje annan tillämplig artikel i GATT 1994, lästa separat eller tillsammans, genom att det i förordningen föreskrivs en importtullsats på 176 euro per ton för bananer (KN-nummer 0803 00 19), i strid med de medgivanden som [gemenskapen] hade förhandlat fram för bananer, innan ett nytt avtal angående detta träffades inom ramen för WTO?”

Prövning av giltighetsfrågan

- 41 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida förordning nr 1964/2005 strider mot artikel I, artikel XIII.1, artikel XIII.2 d, artikel XXVIII, och/eller varje annan tillämplig artikel i GATT 1994, genom att det i förordningen föreskrivs en importtullsats på 176 euro per ton som är tillämplig på bananer från den 1 januari 2006.
- 42 Bortsett från en autonom kvot på 750 000 ton nettovikt med nolltullsats som öppnats genom förordning nr 1964/2005 för import av bananer med ursprung i AVS-länderna, har förordningen från och med den 1 januari 2006 infört en ordning för import av bananer till unionen som enbart är grundad på tullar, genom att fastställa den tullsats som är tillämplig på bananer från och med detta datum till 176 euro per ton.
- 43 Prövningen av giltighetsfrågan kräver att det först fastställs huruvida bestämmelserna i GATT 1994 skapar rättigheter för enskilda som dessa direkt kan åberopa inför nationell domstol mot tillämpningen av den tullsats som fastställts i artikel 1.1 i förordning nr 1964/2005.
- 44 I detta hänseende påpekar domstolen inledningsvis att WTO-avtalen, med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår bland de regler som domstolen ska beakta när den prövar lagenligheten av unionsinstitutionernas rättsakter (se dom Portugal/rådet, C-149/96, EU:C:1999:574, punkt 47, beslut OGT Fruchthandelsgesellschaft, C-307/99, EU:C:2001:228, punkt 24, dom Omega Air m.fl., C-27/00 och C-122/00, EU:C:2002:161, punkt 93, dom Petrotub och Republica/rådet, C-76/00 P, EU:C:2003:4, punkt 53, dom Biret International/rådet, C-93/02 P, EU:C:2003:517, punkt 52, och dom Van Parys, EU:C:2005:121, punkt 39).
- 45 Domstolen har, efter att ha konstaterat att förhandlingar mellan parterna tillmätts en betydande roll inom det system som följer av WTO-avtalen (se dom Portugal/rådet, EU:C:1999:574, punkt 36), funnit att den omständigheten att domstolarna åläggs en skyldighet att underlåta att tillämpa bestämmelser i intern rätt som är oförenliga med WTO-avtalen skulle leda till att beröva de avtalslutande parternas lagstiftande eller verkställande organ den, bland annat i överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning som utgör bilaga 2 till avtalet om upprättande av WTO (nedan kallad överenskommelsen om tvistlösning), föreskrivna möjligheten att nå en lösning genom förhandlingar, om än bara som en tillfällig åtgärd (se dom Portugal/rådet, EU:C:1999:574, punkt 40, och dom Van Parys, EU:C:2005:121, punkt 48).
- 46 Domstolen har vidare ansett att om det ankom direkt på unionsdomstolen att säkerställa unionsrättens förenlighet med WTO:s bestämmelser skulle detta innebära att unionens lagstiftande eller verkställande organ berövades den handlingsfrihet som motsvarande organ hos unionens handelspartners åtnjuter. Det är nämligen utrett att vissa av avtalsparterna, däribland unionens viktigaste handelspartners just har dragit slutsatsen, mot bakgrund av WTO-avtalens föremål och syfte, att dessa bestämmelser inte ingår bland de normer i förhållande till vilka deras dömande organ ska kontrollera lagenligheten av bestämmelser i deras nationella rätt. En sådan bristande ömsesidighet skulle, om den godtogs, riskera att leda till en obalanserad tillämpning av WTO:s bestämmelser (se dom Portugal/rådet, EU:C:1999:574, punkterna 43–46, dom Van Parys, EU:C:2005:121, punkt 53, och dom FIAMM m.fl./rådet och kommissionen, C-120/06 P och C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 119).
- 47 Det är endast om unionen avsett att fullgöra en särskild förpliktelse vilken den åtagit sig inom ramen för WTO, eller om en unionsrättsakt uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i WTO-avtalen, som det åvilar domstolen att pröva lagenligheten av unionsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s regler (se, vad beträffar Allmänna tull- och handelsavtalet 1947, dom Fediol/kommissionen, 70/87, EU:C:1989:254, punkterna 19–22, och dom Nakajima/rådet, EU:C:1991:186, punkt 31, samt vad beträffar WTO-avtalen, dom Portugal/rådet, EU:C:1999:574, punkt 49, dom Biret International/rådet, EU:C:2003:517, punkt 53, och dom Van Parys, EU:C:2005:121, punkt 40).

- 48 I motsats till vad LVP har gjort gällande föreligger emellertid inte en sådan exceptionell situation i förevarande fall.
- 49 Domstolen erinrar för det första om att den funnit att den gemensamma organisationen av marknaden för bananer, såsom den infördes genom förordning nr 404/93 och såsom den senare ändrats, inte syftar till att i unionens rättsordning fullgöra en särskild förpliktelse inom ramen för GATT 1994 och att den inte uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i det avtalet (beslut OGT Fruchthandelsgesellschaft, EU:C:2001:228, punkt 28).
- 50 Unionen har vidare, genom att i förordning nr 1964/2005 fastställa den tullsats som är tillämplig på bananer från andra länder än AVS-länderna till 176 euro per ton från och med den 1 januari 2006, inte avsett att i unionens rättsordning fullgöra en särskild förpliktelse som den åtagit sig inom ramen för WTO som kan motivera ett undantag från principen att WTO:s bestämmelser inte kan åberopas vid unionsdomstolen och göra det möjligt för denna att kontrollera lagenligheten av unionsbestämmelserna i fråga i förhållande till WTO:s bestämmelser.
- 51 I detta hänseende framgår det av handlingarna i målet att unionen, efter det att samförståndsavtalen om bananer med Republiken Ecuador och Amerikas förenta stater hade slutits – enligt vilka unionen senast den 1 januari 2006 skulle inrätta en ordning för import av bananer som uteslutande är grundad på tullar – inledde förhandlingar enligt artikel XXVIII GATT 1994, för att ändra medgivandena för bananer och att i enlighet med bilagan till beslutet från WTO:s ministerkonferens, genom vilken unionen medgavs Dohaundantaget, nå ett avtal om importtullar, enligt vilket det totala marknadstillträdet för bananer från MGN-länderna bibehölls.
- 52 Efter det att olika tvistlösningsförfaranden inom ramen för WTO hade inletts mot de tullsatser som unionen föreslagit, med stöd av bilagan till beslutet från WTO:s ministerkonferens, genom vilken unionen medgavs Dohaundantaget, och vidare mot tullsatsen på 176 euro per ton som fastställts i förordning nr 1964/2005, med stöd av överenskommelsen om tvistlösning, antogs slutligen, den 15 december 2009, i och med Genèveavtalet en lösning som förhandlats fram mellan unionen och de i Latinamerika berörda MGN-länderna.
- 53 Förutom den successiva minskningen av tullsatser för bananer från och med den 15 december 2009, föreskrivs det bland annat i Genèveavtalet att de pågående tvisterna inom ramen för WTO avseende den ordning som är tillämplig på bananer skulle anses vara lösta, liksom alla klagomål som getts in av de MGN-länder som är parter till det avtalet i enlighet med förfarandena i artiklarna XXIV och XXVIII i GATT 1994. Det framgår, såsom den belgiska regeringen, den grekiska regeringen, rådet och kommissionen har påpekat, att de MGN-länder som var parter till Genèveavtalet, efter det att de förhandlingar som unionen inlett avslutats, under den omtvistade perioden slutligt hade godtagit tillämpningen av tullsatsen på 176 euro per ton, som föreskrivs i förordning nr 1964/2005, som dessa länder hade inlett tvistlösningsförfaranden mot och som i tvistlösningsförfarandena hade fastställts vara oförenlig med de relevanta bestämmelserna i GATT 1994.
- 54 Domstolen konstaterar således att den ordning som unionen uppnått genom Genèveavtalet, i synnerhet åtagandet från de MGN-länder som är parter till avtalet att avsluta alla pågående tvister och klagomål, visar behovet av att unionsinstitutionerna gavs handlingsfrihet under de förhandlingar som ledde till avtalet.
- 55 Det ska i synnerhet påpekas att det i samförståndsavtalen om bananer föreskrivs att unionen senast den 1 januari 2006 skulle inrätta en ordning för import av bananer som enbart är grundad på tullar, och att den dessutom åtagit sig att inleda förhandlingar enligt artikel XXVIII GATT 1994 i god tid för det ändamålet. Vidare ålägger bilagan till beslutet från WTO:s ministerkonferens, genom vilken unionen medgavs Dohaundantaget, unionen att i detta hänseende följa särskilda skiljeförfaranden, i syfte att nå ett avtal om importtullar, enligt vilket det totala marknadstillträdet för bananer från MGN-länderna bibehålls. Det ska emellertid konstateras att varken samförståndsavtalen, bilagan eller

de två skiljedomarna som avkunnades den 1 augusti och den 27 oktober 2005 med stöd av bilagan som skäl 5 i förordning nr 1964/2005 hänvisar till, har fastställt nivån på den importtullsats som ska tillämpas av unionen.

- 56 Samförståndsavtalen om bananer nämns dessutom inte i förordning nr 1964/2005, i vilken det i skäl 1 anges att "[genom] [förordning nr 404/93, i dess ändrade lydelse enligt nr 2587/2002] föreskrivs det att en tullsats för import av bananer skall införas senast den 1 januari 2006."
- 57 Tullkvoten på 176 euro per ton som fastställts i förordning nr 1964/2005 har därefter fastställts vara oförenlig med de relevanta bestämmelserna i GATT 1994 genom tvistlösningsförfaranden som inletts med stöd av överenskommelsen om tvistlösning. Den omständigheten stödjer emellertid, i motsats till det som LVP hävdar, slutsatsen att unionen, genom att fastställa en sådan nivå på tullsatsen för bananer från och med den 1 januari 2006, inte har avsett att fullgöra en särskild förpliktelse som den åtagit sig inom ramen för WTO.
- 58 Av det ovan anförda följer att förordning nr 1964/2005 inte ska anses utgöra en åtgärd som syftar till att i unionens rättsordning fullgöra en särskild förpliktelse som den åtagit sig inom ramen för WTO.
- 59 Endast hänvisningen till de omständigheter som rådde när unionen inledde förhandlingarna enligt artikel XXVIII GATT 1994, som anges i skälen 2-5 i förordning nr 1964/2005, kan slutligen i sig inte göra det möjligt att anse att förordningen uppfyller det andra villkoret som, såsom framgår av punkt 47 ovan och enligt domen Fediol/kommissionen (EU:C:1989:254, punkterna 19-22), kan motivera ett undantag från principen att WTO:s bestämmelser inte kan åberopas vid unionsdomstolen, det vill säga villkoret att unionsrättsakten i fråga uttryckligen ska hänvisa till vissa bestämmelser i WTO-avtalen.
- 60 Av det ovan anförda följer att bestämmelserna i GATT 1994 inte skapar rättigheter för enskilda som dessa direkt kan åberopa inför nationell domstol mot tillämpningen av den tullsats på 176 euro per ton som fastställts i artikel 1.1 i förordning nr 1964/2005.

Rättegångskostnader

- 61 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 i bilaga 1A till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO) som undertecknades den 15 april 1994 i Marrakech och som godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994), skapar inte rättigheter för enskilda som dessa direkt kan åberopa inför nationell domstol mot tillämpningen av den tullsats på 176 euro per ton som fastställs i artikel 1.1 i rådets förordning (EG) nr 1964/2005 av den 29 november 2005 om tullsatser för bananer.

Underskrifter